

Nr 48.

Ankom till riksdagens kansli den 31 maj 1945 kl. 3 em.

Utlåtande i anledning av styrelsens för riksdagsbiblioteket framställning om uppflyttning till högre lönegrad av befattningarna såsom förste och andre bibliotekarie vid biblioteket.

I skrivelse till bankoutskottet den 21 februari 1945 har *styrelsen för riksdagsbiblioteket* gjort framställning om uppflyttning till högre lönegrad av befattningarna såsom förste och andre bibliotekarie vid biblioteket och därvid anfört följande:

Kungl. Maj:t har i årets statsverksproposition, Utgifterna s. 5—15, upptagit till behandling frågan om löneställningen för de vetenskapligt utbildade tjänstemännen vid statens arkiv, bibliotek och museer och därvid förordat en uppflyttning av andre arkivarier, andre bibliotekarier och andre intendenten från A 21 till A 22. Samma anställnings- och lönevillkor, som gälla för *andre bibliotekarierna* vid nämnda verk, gälla och ha alltid gällt även för motsvarande befattningar vid riksdagsbiblioteket. Kompetenskraven äro likaledes desamma. De arbetsuppgifter, som äro anförtrodda berörda tjänstemän vid riksdagsbiblioteket, måste dessutom sägas vara minst lika omfattande och krävande som de motsvarande kategori löntagare vid statliga bibliotek utföra. Med hänsyn härtill hemställer styrelsen för riksdagsbiblioteket, att andre bibliotekariebefattningarna vid biblioteket måtte uppflyttas från RA 21 till den högre lönegrad, som med anledning av Kungl. Maj:ts ovannämnda framställning kan komma att av riksdagen fastställas för samma tjänster vid de statliga biblioteken.

Kungl. Maj:t föreslår därjämte, att i gällande tjänstebenämningar för de vetenskapligt utbildade tjänstemännen vid statens bibliotek benämningen »andre» i tjänstebenämningen andre bibliotekarie bör utgå. Styrelsen för riksdagsbiblioteket hemställer med anledning därav, att samma ändring av tjänstebenämningen måtte vidtagas för riksdagsbibliotekets andre bibliotekarier.

Styrelsen finner sig i samband med ovan gjorda hemställan om uppflyttning i högre lönegrad av andre bibliotekariebefattningarna vid biblioteket även böra upptaga till behandling frågan om *förste bibliotekarietjänstens* placering på löneskalan. Av samtliga statliga sådana befattningar i landet är den vid riksdagsbiblioteket ensam placerad i 24 lönegraden. Alla övriga tillhöra 26 lönegraden. Likväl äro samma höga kompetensfordringar stadgade för alla dessa tjänster. Icke heller påvilar denne riksdagsbibliotekets tjänsteman mindre betydelsefulla, ansvarsfulla eller krävande göromål. Han är genom sin ställning som överbibliotekariens ställ-

företrädare och närmaste man och som dennes medhjälpare vid en rad makt-påliggande arbeten delvis att anse som sous-chef. Detta framgår även av hans uppgift att biträda överbibliotekarien med ledning, övervakning och kontroll över det dagliga arbetet å låne- och katalogiseringsavdelningarna, vilket förhållande dessutom framhäver hans administrativa funktioner och hans karaktär av avdelningsföreståndare. Att för nämnda arbetsuppgifter krävas synnerlig skicklighet, mångårig erfarenhet och stora bokliga kunskaper är uppenbart. Lika uppenbart är, att hans åliggande att redigera och utgiva bibliotekets kataloger, årsbibliografien över Sveriges offentliga publikationer samt de årliga förteckningarna över bibliotekets nyförvärv, att dessutom verkställa bibliografiska gransknings- och kontrollarbeten samt att förestå den årliga revisionen av bibliotekets samlingar förutsätter utomordentliga kvalifikationer som biblioteksman, personlig duglighet och förmåga att organisatoriskt behärska omfattande arbetsuppgifter. Med hänsyn till samtliga dessa förhållanden lär man med fog kunna göras gällande, att hans arbetsuppgifter och tjänsteställning äro fullt jämförbara med övriga statliga förste bibliotekariers och att därför rimlighet och billighet kräva likställighet även beträffande löneförmåner.

Om den föreslagna uppflyttningen av andre bibliotekarietjänsterna vidtages och dessa placeras i 22 lönegraden eller till och med — som motionsvis yrkats — i 23 lönegraden bleve dessutom skillnaden i lönehänseende mellan andre och förste bibliotekarietjänsterna vid riksdagsbiblioteket så ringa, att den lönetekniskt måste stämplas som principiellt felaktig och ledande till betänkliga konsekvenser. Så skulle t. ex. en andre bibliotekarie — om Kungl. Maj:ts förslag bifalles — efter 2 ålderstillägg och — om motionärernas förslag bifalles — redan efter 1 ålderstillägg befinna sig i samma löneklass som en nyutnämnd förste bibliotekarie.

Styrelsen finner sig dessutom böra framhålla, att detta säregna undantagsförhållande — att riksdagsbibliotekets förste bibliotekarietjänst avlönas sämre än alla övriga — kan visa sig ofördelaktigt påverka bibliotekets själva funktionsduglighet. Det är nämligen högst sannolikt, att en försämrad rekrytering till såväl högre som lägre befattningar måste bli följden därav. Detta gäller först och främst vid konkurrens till förste bibliotekarietjänsten. Att högt kvalificerade, för sådan tjänst fullt kompetenta personer utanför bibliotekets egen tjänstemannakår skulle önska konkurrera om en så pass mindrebetalad syssla är föga troligt. I varje fall lämna närmaste ledigförklaringar av tjänsten ifråga otvivelaktigt stöd för detta påstående. Men även rekryteringen till lägre tjänster inom biblioteket lär på ett ofördelaktigt sätt bli påverkad av nämnda undantagsförhållande, eftersom denna förste bibliotekarietjänst med en avlöning obetydligt högre än en andre bibliotekarielön knappast kan verka lockande på en akademiskt högt meriterad och verkligt dugande begåvning och arbetskraft, allra minst då han måste betrakta denna tjänst som en kanske problematisk och säkerligen mycket avlägsen avancemangsgrad och dessutom troligen även som slutmålet på sin biblioteksmannabana.

Styrelsen vill till slut framhålla, att vid de tillfällen frågan om förste bibliotekarietjänstens uppflyttning tidigare varit föremål för riksdagens prövning, lönenämnden för riksdagens verk varje gång förordad en sådan uppflyttning.

Med åberopande av vad sålunda anförts får styrelsen hemställa, att förste bibliotekariebefattningen vid riksdagsbiblioteket måtte uppflyttas från RA 24

till RA 26 eller till den högre lönegrad, som med anledning av Kungl. Maj:ts ovannämnda framställning kan komma att av riksdagen fastställas för samma tjänster vid de statliga biblioteken.

Utskottet har inhämtat yttrande från lönenämnden för riksdagens verk, som i skrivelse den 20 mars 1945 anfört följande:

Vad först beträffar frågan om uppflyttning av andre bibliotekariebefattningarna till högre lönegrad, sammanhänger denna fråga såsom av biblioteksstyrelsens framställning närmare framgår med spörsmålet om löneställningen för de vetenskapligt utbildade tjänstemännen vid bland andra statens bibliotek. Detta spörsmål är för närvarande föremål för riksdagens prövning i anledning av Kungl. Maj:ts i årets statsverksproposition framlagda förslag i ämnet. Lönenämnden vill i detta sammanhang erinra, att 1944 års riksdag medgivit, att samma anställnings- och avlöningsförmåner, som vid sistnämnda års riksdag fastställdes för de vetenskapligt utbildade amanuenserna vid de statliga biblioteken, skola gälla för motsvarande befattningshavare vid riksdagsbiblioteket. Med hänsyn till den jämställdhet i lönehänseende, som sålunda ansetts böra vara förhanden mellan vissa vetenskapligt utbildade befattningshavare vid de statliga biblioteken och riksdagsbiblioteket och då kompetensfordringarna för andre bibliotekarierna vid nämnda institutioner äro överensstämmande samt arbetsuppgifterna i stort sett torde få anses likartade, anser sig lönenämnden böra tillstyrka den föreliggande framställningen i denna del. Lönenämnden tillstyrker likaledes styrelsens förslag om ändrad tjänstebestämmning för andre bibliotekariebefattningarna vid riksdagsbiblioteket.

Vad därefter angår frågan om uppflyttning av förste bibliotekariebefattningen (lönegrad RA 24) till högre lönegrad vill lönenämnden erinra, att denna fråga tidigare varit föremål för lönenämndens prövning, senast år 1937. I sitt utlåtande den 15 februari 1937 i det då föreliggande ärendet framhöll lönenämndens majoritet bland annat — under erinran att vissa arbetsuppgifter frantagits förste bibliotekarien och andra tillagts honom — att det kunde ifrågasättas, huruvida förste bibliotekariens arbetsuppgifter vore av sådan art och omfattning, att en uppflyttning av befattningen kunde anses berättigad. Oktat sin sålunda uttalade tveksamhet ansåg sig lönenämndens majoritet i betraktande av vad biblioteksstyrelsen anfört och under åberopande av lönenämndens tidigare i ärendet avgivna utlåtanden icke vilja motsätta sig det ifrågavarande förslaget. En av lönenämndens ledamöter ansåg för sin del icke tillräckliga skäl föreligga för uppflyttning av förste bibliotekariebefattningen.

I likhet med vad som varit fallet vid de föregående tillfällen, då frågan varit föremål för bankoutskottets prövning, fann sig 1937 års bankoutskott icke böra ingå till riksdagen med förslag om förste bibliotekariebefattningens placering i högre lönegrad.

I anledning av den förevarande framställningen vill lönenämnden framhålla, att den skillnad i lönehänseende, som föreligger mellan förste bibliotekarierna vid de statliga biblioteken och riksdagsbiblioteket, förelåg även vid den tidpunkt, då bankoutskottet fattade sitt omförmälda beslut. Enligt lönenämndens uppfattning ha därefter några ytterligare omständigheter icke tillkommit, som kunna föranleda lönenämnden att frånga den tveksamhet angående det berättigade i en högre lönegradsplacering för ifrågavarande befattning, varåt lönenämnden givit uttryck i sitt ovanberörda utlåtande. Då

emellertid med hänsyn till rekryteringen av tjänsten vissa skäl kunnat tala för en förbättring av befattningens lönegradsplacering, har lönenämnden ansett sig böra vidhålla sin förut uttalade mening och finner sig sålunda icke böra motsätta sig biblioteksstyrelsens härutinnan framlagda förslag.

Utskottet. Utskottet vill erinra, att innevarande riksdag med bifall till statsutskottets förslag i utlåtande nr 8 bemyndigat Kungl. Maj:t att vidtaga vissa av utskottet angivna ändringar i personalförteckningarna för de s. k. lärda verken, att tillämpas från och med budgetåret 1945/46. Beslutet innebär, att andre arkivarier, andre bibliotekarier och andre intendenten skola från och med den 1 juli 1945 uppflyttas från lönegraden A 21 till A 23. I samband härmed skall ordet »andre» uteslutas ur benämningen för ifrågavarande tjänster. För de två andre bibliotekariebefattningarna vid riksdagsbiblioteket gälla samma kompetensfordringar som för andre bibliotekarierna vid statliga bibliotek. I stort sett hava ifrågavarande tjänstemän vid riksdagsbiblioteket och vid de statliga biblioteken samma arbetsuppgifter, och deras löneställning har också hittills varit densamma. I anslutning till riksdagens beslut beträffande andre bibliotekariebefattningarna vid de statliga biblioteken torde, såsom biblioteksstyrelsen föreslagit och lönenämnden för riksdagens verk tillstyrkt, andre bibliotekariebefattningarna vid riksdagsbiblioteket böra under den ändrade benämningen bibliotekarier uppflyttas från lönegraden RA 21 till lönegraden RA 23.

Befattningen såsom förste bibliotekarie vid riksdagsbiblioteket är för närvarande placerad i lönegraden RA 24. Förslag om befattningens uppflyttning till 26 lönegraden har tidigare varit föremål för behandling av bankoutskottet och riksdagen utan att hittills ha föranlett något positivt beslut. Med hänsyn till det förändrade läge, vari frågan skulle komma, därest andre bibliotekarierna vid riksdagsbiblioteket uppflyttas i 23 lönegraden, finner utskottet sig nu böra biträda det av biblioteksstyrelsen framlagda, av lönenämnden för riksdagens verk tillstyrkta förslaget om befattningens placering i 26 lönegraden. Därigenom skulle befattningen komma att i lönehänseende bli jämställd med förste bibliotekariebefattningarna vid de statliga biblioteken. För en dylik placering talar — förutom att kompetensfordringar och arten av arbetsuppgifter för nämnda befattningar synas vara jämförliga — främst det förhållandet, att skillnaden i löneställning mellan förste och andre bibliotekarierna eljest skulle bli alltför ringa, vilket ur olika synpunkter, icke minst med hänsyn till rekryteringen, måste betecknas såsom mindre tillfredsställande.

Den ifrågasatta förändringen i lönegradsplaceringen för bibliotekarierna vid riksdagsbiblioteket torde böra tillämpas från och med den 1 juli 1945. Nuvarande innehavare av befattningarna torde nämnda dag utan nytt kungörelseförfarande böra erhålla de nya högre tjänsterna. Av uppflyttningen betingade ändringar i den vid avlöningsreglementet för riksdagens verk fogade tjänsteförteckningen (se bankoutskottets utl. nr 60/1939) ävensom i den

för biblioteket fastställda personalförteckningen (se bankoutskottets utl. nr 75/1939) torde böra beslutas av riksdagen, att gälla från och med den 1 juli 1945.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen, i anledning av styrelsens för riksdagsbiblioteket förevarande framställning, må, med tillämpning från och med den 1 juli 1945,

dels godkänna sådan ändring av den vid avlöningsreglementet för riksdagens verk fogade tjänsteförteckningen, i vad densamma avser riksdagsbiblioteket, att de för närvarande i lönegraderna RA 21 och RA 24 uppförda befattningarna såsom andre bibliotekarie och förste bibliotekarie hänföras till lönegraden RA 23 respektive lönegraden RA 26 samt att tjänstebenenämningen för förstnämnda befattning ändras till bibliotekarie,

dels ock besluta, att personalförteckningen för riksdagsbiblioteket skall i nedan angiven del erhålla följande ändrade lydelse:

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.	
1 förste bibliotekarie	RA 26
2 bibliotekarier	» 23

Stockholm den 31 maj 1945.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit från första kammaren: herrar *Åkerberg, Sandström, Leander**, *Edin, Löfgren, Andersson* i Tidaholm och *Näsgård**;
från andra kammaren: herrar *Svedman, Paulsen, Andersson* i Munkaljungby, *Mattsson, Nilsson* i Landskrona, *Stjärne*, fru *Humla* och herr *Fagerholm*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.